

Dansk

12. klasse

Facitliste

Kildekritik og tekstsammenligning

Vurdér hvor troværdig en kilde er, og sammenlign hvordan to tekster fremstiller det samme emne.



Jeg kan vurdere kilder og sammenligne synsvinkler.



1



Udfyld tabellen

Udfyld de tomme felter.

Spørgsmål	Hvad det fortæller dig
Hvem er afsenderen?	viden og mulig bias
Hvornår er den udgivet?	om den er aktuel
Hvad er formålet?	at informere, overbevise, sælge eller underholde
Hvilket belæg gives der?	hvor godt påstande er underbygget
Kan den krydstjekkes?	om andre kilder er enige

2



Vælg svaret

Sæt ring om det rigtige svar.

1. Hvilken kilde er normalt mest troværdig til en videnskabelig påstand?

A En fagfællebedømt artikel

B Et anonymt opslag på sociale medier

C En reklame for et produkt

2. To artikler beskriver samme begivenhed med forskellig tone. Det viser sandsynligvis...

A at den ene er falsk

B forskellige synsvinkler eller formål

C en trykfejl

3 Hurtigt tjek

Sæt ring om rigtigt eller forkert.

- | | | |
|---|-----------------------------|-----------------------------|
| 1. En kilde kan være præget af bias og stadig indeholde korrekte fakta. | ☐ Sandt | ☐ Falsk |
| 2. Hvis en hjemmeside ser professionel ud, er den altid troværdig. | ☐ Sandt | ☐ Falsk |
| 3. En primærkilde er altid mere troværdig end en sekundærkilde. | ☐ Sandt | ☐ Falsk |
| 4. Hvis man finder ud af, hvem der har betalt en undersøgelse, kan man opdage en interessekonflikt. | ☐ Sandt | ☐ Falsk |
| 5. En satirisk artikel er skrevet for at blive læst som en seriøs nyhed. | ☐ Sandt | ☐ Falsk |
| 6. Billeder kan være redigeret eller taget ud af deres sammenhæng. | ☐ Sandt | ☐ Falsk |

4 Primær- eller sekundærkilde?

Skriv hver kilde i den rigtige kolonne.

Et brev skrevet af en fabriksarbejder i 1900

Et kapitel i en historiebog om fabrikker

Et foto taget under begivenheden

En dokumentar lavet 50 år senere

Et interview med et øjenvidne

En artikel i et leksikon

Primærkilde

Et brev skrevet af en fabriksarbejder i 1900, Et foto taget under begivenheden, Et interview med et øjenvidne

Sekundærkilde

Et kapitel i en historiebog om fabrikker, En dokumentar lavet 50 år senere, En artikel i et leksikon

5 Hvad er formålet?

Tegn en streg fra hver tekst til dens hovedformål.

B Reklame for et produkt ●

D Opslag i et leksikon ●

E Klumme ●

C Satirisk hjemmeside ●

A Kampagneplakat om trafiksikkerhed ●

● **A.** at ændre folks adfærd

● **B.** at sælge noget

● **C.** at underholde med humor

● **D.** at informere

● **E.** at overbevise læseren om en holdning

6 Kildekritiske begreber

Brug hvert ord én gang: sponsoreret, bias, krydstjekke, anonymt, dato.

1. En artikel, som et firma har betalt for, men som ligner en nyhed, er sponsoreret indhold.
2. Når en tekst urimeligt favoriserer den ene side, er den præget af bias.
3. For at krydstjekke en påstand leder du efter de samme oplysninger i andre, uafhængige kilder.
4. Et opslag uden navn og uden kilder er anonymt, så det er svært at vurdere.
5. Ved emner, der ændrer sig hurtigt, fx teknologi, skal du altid tjekke udgivelsens dato.

7



Sammenlign to overskrifter

Overskrift A: "Kommunen godkender nye cykelstier på Hovedgaden." Overskrift B: "Kommunen jager bilisterne væk fra Hovedgaden med dyre cykelstier." Sæt ring om det bedste svar.

1. Hvilken overskrift er mest neutral?

A Overskrift A

B Overskrift B

C De er lige neutrale

2. Hvilke ord i overskrift B er værdiladede?

A "jager væk" og "dyre"

B "Kommunen" og "Hovedgaden"

C "nye" og "cykelstier"

3. Overskrift B vil sandsynligvis...

A informere neutralt

B gøre læserne vrede over beslutningen

C sælge cykler

4. Hvad bør du gøre, før du stoler på en af overskrifterne?

A Kun læse overskriften

B Læse begge artikler og tjekke fakta i andre kilder

C Dele dem med det samme

8



Tænk og skriv

Find to tekster om samme nyhed. Sammenlign formål, tone og brug af belæg.

Hvordan gik det?



Lavet med **GradeAid**